

Jugoslavenska Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Cone-
maugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain,
Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh,
Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRAŽEVALNI ODBOR:

RUOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver,
Colo.
FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne
pošiljke, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.
Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode
oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Henry P. Davidson, načelnik J. P. Morgan & Co.

Po kočevski strani je strašil
zloglasni Roša. (Poleg imena Ro-
ša je bil znan še pod imenom Mi-
hor. Držal se je vedno v obližju
Poljan.) Veliko grozodejstev se
njemu pripisuje. Razpisana je bi-
la nagrada na njegovo glavo ter
so ga iskali vojaki in domačini
dolgo brez uspeha. Slednji so ga
vendar dobili v pest. Bil je obe-
šen blizu Predgrada na hribu, ki
nosi ime Vešnik (Galgenberg).
Ker so oblasti sumile, da je m-
no Poljanec bilo vdeležnih pri
njegovih roparskih pohodih, so
šli istega dne vojaki od hiše do hi-
še ter s silo tirali vse Poljance na
kraj obešenja, da bi jim bil ne-
srečni Roša za svarični zgled.

Za Košo najbolj prosluli hajdu-
ški vodja je bil neki Bavbec, do-
ma iz Tanje gore. On ni končal
na vešilih, ampak so ga ubili se-
ljaki pri nekem napadu v Doblja-
hah. O njem se pripoveduje, da
je po nekem ropanju peljal svoje
tovarise na logarski hrib v cer-
kvico sv. Duhu. Tam začno klati
ugrabljene jance in jih peči. Pre-
eoj vinjen, vzame Bavbec ovčja
čreva in jih obesi sv. Eliju na
vrat; široko se vstopi preden ter
začne uganjati svoje burke: Pre-
ljubi Ilija, če bi na poljanskem
gradu vedeli, da sem danes ukra-
del tistega jance, takoj bi me
prišli ter me priklenili k tistemu
sramotnemu kamnu in mi obesili
to-le lepodišečo pasico krog vr-
ta. Gospoda za to ne ve, pa jo no-
si ti, dragi Ilija, namesto me-
saj se je ne braniš, kakor je vi-
deti.

Od Vinice do Metlike je strašil
v istem času drug znameniti haj-
duški vodja, o katerem se prime-
roma največ govori. Ta zloglasni
hajduk je bil Jožef Udmanič. Zi-
bel mu je tekla v Draganih od-
kraj Karlova. Se mlad je prišel
med vojake in se povsod do časti
častnika. Vsled nekega lahkomi-
sljenega dejanja je zapadel smrti
ni kazni. Dobro vedo, kaj ga ča-
ka, je pobegnil srečno iz ječe ter
šel med hajduke. Zelo nevaren je
bil gradovom in župniščem; ni
rad rabil sile, ampak veliko rajši
zvižuje; marsikatera se mu je
mojstrsko posrečila. Pisal je, da
navedem samo en slučaj, župniku
svetovredeljskemu blizu Samobo-
ra, naj mu pripravi en tisočak
srebra, sicer se mu bo slaba go-
dila. Napovedal mu je dan in uro,
kdaj pride po denar. Župnik dobi
iz Zagreba vojakov ter jih posta-
vi na stražo. Dolgo čaka Jožef Ud-
manič, a ga ni od nikoder. Ob
napovedani uri pride krst; bote-
r in botra prineseta v župnišče o-
troka k zapisu. Ko župnik odpre
knjigo, da bi vpisal krščenca, od-
grne preoblečeni Udmanič v na-
ročju celo kopico nabrušenih no-
žev in napolnjenih samokresov.
Brez ugovora mu izroči župnik
denar in da napreči na zahteva-
nje svojo kočijo, v kateri ga od-
pelje daleč iz župnije. — Več po-
dobnih dogodkov se čuje o Udma-
niču med Belokranjci. Vse ga si-
kajo kot hajduka, ki ni rad pre-
lival krvi, rad pa grabil grajšča-
kom in bogatim, a še rajši delil
denar med siromake. Kakešen je
bil njegov konec, se ne ve; ljud-
je pripovedujejo o njem različno.
Eni trdijo, da je bil ujet in obso-
jen v domstno ječo; drugi, da so
ga ustrelili; tretji, da je zgorel
v neki koči, katero so njegovi
prijatelji uničili ter mu ostali

Leta 1829, so se klatili razboj-
niki po šentjernejški okolič. Po
vseh so ropali ter odnesli vse,
kar so dosegli. Napadli so kneza
Auersperga v Veliki vasi. Dan
prej so poslali v Krško pismo, z
opominom, naj pripravijo za na-
slednji dan jedi ter pijače za tri-
deset mošt, zraven pa še precej-
šnjo svoto denarja, sicer se jim
zna slaba goditi. V velikem strah-
u prikačujejo Krškani prihodni
gostov, ki so se povabili sami. Vse
zastražijo, a roparjev ni. Ob dveh
po polnoči prijahal sel iz veliko-
vške graščine s poročilom, da so
vlomili roparji v graščino in smr-
tno ranili grofa. Nepopisen strah
je popadel Krškane in v grozi so
pričakovali, da zdajpazda pri-
hrume roparji tudi nadnje. A ni
jih bilo, bodisi da so se bali laho-
nov, ki so ravno tedaj kopali stru-
go Stare vasi do Skopje, bodisi
da so bili le nalašč hoteli malo
postrašiti meščane. V istin dnež
je ta tolpa mnogo graščin napad-
la in izropala. Deželna vlada je
poslala nadnje stotnijo vajakov s
poveljnikom Fugnerjem, ki je bil
večkrat od roparjev ranjen in je
umrl v Krškem l. 1854.

Sredi 19. stoletja se je klatilo
vse polno roparskih družb po Be-
lokranjskem. Njihovi glavarji so
sedanjim starčkom dobro znani
po obeh ter dejanjih.

Moja
osebna
poslanica
nade.

Želim, da me pozna vsaki mož in
vsaka žena v tej državi, katere trpi na
bolezni. Želim, da me pozna vsi kot
prijatelja — da vedo kdo sem jaz kaj sem
stevil v preteklosti in kaj delam sedaj.
Moja slika vam lahko splošuje, da sem o-
sevel v medicinski praksi, katero vršim že
dolgo vrsto let; moji laje so danes med-
beli po dolgi leti študiranja, raziskavanja
in dela. Skrbno sem preučil in analiziral
vse tiste stare, kronične in globoko v-
jenjene bolezni, ki se tako težko zdravijo
in o katerih ima mnogo drugih zdravnikov
le površno znanje. Želim, da mi vsak bo-
lan išče in vsaka bolna ženska zaupa
svoje težave in težave, vsekakor bom dal
pošten nasvet, ker želim, da sem v vsaki
dobri prijatelj. Pišite po brezplačno knji-
žico, katero vam nudim, in čitajte mojo
poslanico nade.

Dr. J. Russell Price, M.D.

prihitieli samostanu na pomoč.
Med ranjeni sta zabeležena ime-
na Matija Zvertnik, Mihael Pur-
ger, Matija Klemenčič, Ivan Lu-
žar in druga. Smrtno ranjenih je
bilo sedemnajst, drugi so bili več-
ali manj poškodovani. Ko so bili
hajduki vredili "red", so začeli
ropati. Vlomili so v 25 sob, v vse
omare, skrinje, in pobrali, po svo-
ji navadi, kar se je dalo odnesti.
Česar ni bilo mogoče pograbiti,
so razbili; tudi cerkvi niso priza-
našli. Ob dveh čez polnoč so bili
gotovi. Poleg uropanega blaga so
odnesli s seboj tudi dva usmrtna
tovišarja. Pri Bihaču so se usta-
vili ter delili plen. Ker so bili ne-
kateri s svojim deležem nezado-
voljni, jim je vodja še tisto od-
vzel in vzel radi upornosti nekaj
ljudi poslati. Zavoljo te njegove
samostnosti so se zoper njega za-
rotili ter ga zavrtno umorili.
(Konec prihodnjic).

Vprašanje nižje Kalifornije.

Nižja Kalifornija (Lower Cali-
fornia) je eno najbolj važnih stra-
tegičnih ozemlj na tem kontinentu.
V rokah Mehike, v katerih se na-
haja sedaj, nima nobene veljave
ali vrednosti. Kako majhna je
vrednost tega ozemlja za to de-
želo, se razvidi najbolj iz tega, da
so pustili Mehikanci ozemlje, po
večstoletni okupaciji, v praktično
istem položaju v katerem se je na-
hajalo v času španskih osvojeval-
cev ali conquistadorjev. Na 58 ti-
soč kvadratnih milj tega dolga-
ra in ozkega polotoka stanuje ne-
kako 52.000 ljudi, ki so povečini
Indijanci.

Vsled tega pride na vsakega
prebivalca več kot ena kvadratna
milja.
Za Združene države pa bi bil
ta polotok skoro iste vrednosti kot
je Panamski prekop in njega utr-
be. Nižja Kalifornija je neke vr-
ste podaljšanje ameriške pacifične
obali do Panamskega prekopa. Na
zapadni strani polotoka, nekako tre-
tino poti zgoraj, se nahaja Magda-
lena zaliv. Možnosti tega zaliva v
mornariško strateški ozirom ni
mogoče preceniti ter je najbolj
razvidna iz naporov Japoncev, ki
so skušali vzeti ta zaliv v najem.
Tozadevni poskus je bil onemogo-
čen le vsled jasne izjave vlade
Združenih držav, da bi se sma-
tralo tak korak neprimeren.

Kontrola Magdalenkega zaliva
od strani Združenih držav bi bila
glavni pogoj za uspešno obrambo
Panamskega prekopa proti mo-
nemu nasprotniku. Zasedenje tega
velikega zaliva po sovražniški prve
vrste, ki bi imel na razpolago ve-
liko mornarico, bi dalo temu so-
vražniku v roke ključ k Panam-
skemu prekopu. Tak sovražnik bi
lahko operiral proti Panami z Ma-
gdalenskim zalivom kot postojan-
ko ter razdejal prekop. Lahko bi
pa tudi samo blokiral dostop k
prekopu ter omogočil vsako upo-
rabo prekopa od strani Združenih
držav. V vsakem slučaju pa bi bi-
la mornariška sila Združenih

ŽELODCNE
BOLEZNI

okorela jetra, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmati-
zem, katar, naduha in funkcionalne bolezni srca
se lahko vspešno zdravijo privatno na domu in z
majhnimi stroški.

Želimo tudi, da se seznanim z našim vspešnim
načinom zdravljenja na domu takih bolezni kakor so
sižilis, nečista kri, kožne bolezni, kapavica, živčna
slabost, moška nemoč, semenotok, slabost možga-
nov, kongestivna striktura, bolezni na mehurju in
ledvicah in razne druge bolezni na spolno-urinar-
nih organih na katerih mnogi moški toliko trpijo.

Zdravniška knjižica, katera šteje
96 strani, zastonj.

Pišite še danes po to knjižico in u njej boste našli enostavna
fakta v razumljivem, materinskem jeziku. Ta knjižica je zaloga
znanosti in vsebuje informacije in nasvete, ki bi jih morali znati
vsak moški in vsaka ženska; posebno pa so ti podatki koristni
tistim, ki mislijo na življenje. Ako torej hočete znati, kako bi do-
bili nazaj svoje staro zdravje in moč, pišite takoj po to brezplačno
knjižico in zvedeli boste, kaj je potrebno glede te ali one bolezni.
Ne pošiljate denarja — pošljite samo vaše ime in naslov na
spodnjem kuponu. Ne trošite denarja za takšno ničevna
dobro prijatelj. Pišite po knjižico, katera je knjižica k zdravju, in čitajte iz
nje pravočasne nasvete in podatke. Pri tem lahko zveste, na čem vi trpite
in kako se more vaše težkoba obvladati.

Kupon za brezplačno knjižico.

Zapišite vaše popolno ime in naslov, izrežite in pošljite nam še danes.
Plačajte potrebno poštino, da dobimo pismo o pravem času.

DR. J. RUSSELL PRICE CO.,

1100 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Gospodje: Prosim, pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma
zastonj in poštino prosto.

Ime in priimek

Štev. in ulica ali Box

Mesto

Država

zav zmanjšana na pol, razceljena.
Na drugi strani pa bi posest Ni-
žje Kalifornije in Magdalenkega
zaliva od strani Združenih držav
ne le za vedno odstranila nevar-
nost take nesreče, temveč bi celo
omogočila Združenim državam
preprečevanje vsakega poskusa, da se
ogroža Panamski prekop s kake
druge točke, nahajajoče se sedaj
v posesti Mehike ali katerekoli
druge izmed centralno ameriških
republik.

Henry Wise Wood je nasveto-
val, naj bi Združene države kupili
Nižjo Kalifornijo, z nakupom ka-
tere bi se zavarovalo Panamski
prekop tudi s pacifične strani. Na-
kup Danske Zapadne Indije je bil
že uspešen krak v tej smeri. Ved-
no večje postaja razpoloženje, da
bi dobili od Anglije na prijateljski
način otočja Bahamas in Bermuda
z ozirom na isti veliki narodni na-
men, da se napravi Panamski pre-
kop nezavzetim ter vzdrži komu-
nikacijo po vodi od ene obali do
druge.

Mehika potrebuje denarja. Po-
trebuje denarja v velikih množi-
nah za delo zopetne zgraditve te-
ga, kar se je porušilo tekom let
brezobzirnega ustaškega gibanja.
Združene države potrebujejo o-
zemlje, ki je za Mehiko zelo majh-
ne koristi. Za Nižjo Kalifornijo
smemo plačati svoto najmanj 200
milijonov dolarjev. Ameriška vla-
da bi pomenila pričetek nove dobe
v prosperiteti 52.000 odhodnih pre-
bivalcev, povečini Indijancev. Za
Združene države pa bi pomenila
posest Nižje Kalifornije važno jam-
stvo z ozirom na zavarovanje ene
najbolj odličnih življenjskih točk
Unije. — Pamskega prekopa.

Ameriška diplomacija bi morala
napeti vse sile in uporabiti ves svoj
upliv, da dobi od Mehike, poton-
prijateljske pogodbe Nižjo Cali-
fornijo. Tozadevna odredba bi bila
dalekosežnega pomena z ozirom
na narodno varnost in z ozirom na
jamstvo varnosti vodnih komuni-
kacij Združenih držav od enega
obrežja do drugega.

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

Slovenic Publishing Company

82 CORTLANDT ST.,

NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:		Vjetnik na galeji	
Ahnov nemškoangleški tolmač,	—	Vojna na Balkanu, 18. svet.	—15
večan	—50	Zgodovina c. in k. polpolka št. 17	—15
Cerkvena zgodovina	—70	s slikami	—50
Poljedelstvo	—50	Zlatokopi	—40
Postrežba bolnikom	—20	Zlatarstvo slato	—100
Sadje in jagode	—25	Življenje na avstr. dvoru ali	
Slor-angleški in angl-slov.		Smrt cesarjeva Rudolfa (Tra-	
slov	—150	diarjevalca Meyerlinga)	—75
Srednji katekizem	—50		
Trina uš in trtoraja	—40	Sherlock Holmes	—15
Učna Evropeja	—50	V rakvi kralj bombe	—15
Učni kletar	—50	Zaklad kupčevalca s sniži	—15
Učni kmetovalce	—50	Ena sama kaplja črnla	—15
Veliki slovensko-angleški		Grob v svetlinu	—15
tolmač	—200	Gospe s kanarskim brljanom	—15
Venček častiti	—25	Kako so vjele Jacka rasparaž	—15
		Londonki ponarejalec denarja	—15
		Plemis	—15
ZABAVNE IN RAZNE DRUG		RAZGLADNICE:	
Knjige:		Newyorške s cvetlični, humo-	
Doli s orožjem	—20	ristične, božične, novoletne in	
Hudal pripovedke	—20	velikonočne komad po	—00
Isanami, mala Japonka	—25	ducat po	—25
Isidor, pobočni kmet	—25	Album mesta New Yorka s kra-	
Isi rasmih stavov (pasmae)	—20	stimi slikami, mali	—50
Jama nad Dobrolo	—20		
Jaromil	—20	KRMJEVIDI:	
Juan Mlaier	—150	Združenih držav mali	—15
Juri baron Vega	—25	veliki	—25
Kraljiček nečak	—40	Avstro-Italijanska vojna mapa	—15
Korejska brata	—40	Belokranjski držav	—15
Nekaj iz ruske zgodovine	—20	Evrope	—15
O jetiki	—15	Evropa, vnan	—50
Pegam in Lambergar	—50	Vojna stenska mapa	—150
Prakti judek	—50	Vojni atlas	—50
Pregledanje indijanskih miš-			
Jonarjev	—40	Zemljevidi: New York, Colorado,	
Prijava buranega glavarja	—40	Illinoia, Kansas, Montana,	
Republika	—25	Ohio, Pennsylvania, Minnesota,	
Ribičev sin	—15	Wisconsin, Wyoming in West	
Slovenska zveza	—50	Virginia in vseh drugih držav	
Slovenske novele in povesti	—50	po	—50
Socializem	—15	Avstro-Ogrska mali	—15
Socialna demokracija	—10	veliki vnan	—50
Stanley v Afriki	—50	Čisti svet	—50
Stankaj in Filomen	—50	Vojna stenska mapa U. S. in	
		drugi strani po celi svet	—150
		katere vrednost, bočisti in potoviti,	
		katere in ki imajo vnan in vnan	

O belokranjskih hajdukih.

Leta 1817. so napadli roparji
Jožefa Ressa, gospodarja v Pletar-
jah. Jahač je ponoči od Rudolfo-
vega domov, kamor je bil šel po
denar za delavce. Ustavili so ga
ter zahtevali denar in konja. De-
nar jim je izročil, konja pa ne.
Zatrjeval jim je, da pozna okolice
vega konja vsak človek v okolici
in da jim bodo prišli po konju
najprvo na sled. Dali so se prego-
voriti, pustili so mu konja in se
zadovoljili z denarjem. Tri dni
po tem dogodku je začel Ressel
v pozni večerni uri trkanje na
vrata. V strahu je bil, da so ga
posetili roparji; oborožil se je in
stopil pred glavna vrata ter vpra-
šal, kdo je zmagaj in česa želi. Po-
vedali so mu, da so oni možje, ki
so mu pred tremi dnevi vzeli de-
nar v gozdu, pa ga pri tem niso
spoznali. Tekom treh dni so zve-
doli o njegovi osebi, katero zelo
spoštujejo, in mu vračajo denar
v zahvalo, da jih ni zasledoval.
V trenutku, ko odpre vrata ter
prine za zavitek, začuje silen ro-
pot v svoji spalnici. V mnenju,
da so ga roparji prevarili, urno
zaklene vrata in hiti v spalnico,
a tam ne najde roparjev, ampak
zapazi, da so je vdrl ravno nad
posteljo strop, ki bi ga bil uničil,
da ni bil zapustil svojega ležišča.
Leta 1821. v noči od 19. do 20.
oktobra so vlomili v osilniško
župnišče ter odnesli denarja, zla-
ta in srebra v vrednosti 1200 gol-
dinarjev.

Leta 1825. so prišli okrog Bo-
žića kranjski trgovci v Semič po
vino. S posestniki blizu nekdanje-
ga Felkovegrada so se pogodili za
ceno. Vino je bilo že odmerjeno,
pili so "likof" in ravno šli na
mizo denar, kar vdorejo med ve-
sele barantne hajduke. Do boja
sploh ni prišlo. Roparji so pogra-
bili z mize denar, potem pa urno
odšli proti Krupi. Prestašilo jih
je bilo zvonjenje iz Semiča in od
Sv. Duha. Ljudstvo je zvedelo za
nenadni napad in s tedaj navad-
nim znamenjem sklicalo ljudi na
pomoč. Ob tej priliki so bili ro-
parji vlomili tudi v semiško cer-
kev in odnesli iz cerkve polg
drugega tudi monštranco ter jo
prodali neke dobi na Hrvaškem.
Neki Semičan je prišel tja na svo-
jem trgovskem potovanju, jo je
spoznal, kupil in prinesel nazaj.
Monštranca je v rabi še danes.

Na Vel. Smernem l. 1826. ob de-
vetih avečer je vdrl trinajst ob-
oroženih tolovajev v Kočevje. Na-
padli so mestno hišo, ugrabili so
blagajne 971 gold. in zlato in sre-
bru, papirnati denar so pa razme-
tali po tleh. Ustrelili so ženo mest-
nega sodnika.

Leta 1817 dne 19. avgusta proti
dvoletni uri svetle je prišlo v Lu-

